

Raha tehokkaampaan käyttöön työkykyjohtamisessa

Sairauspoissaolojen, työkyvyttömyyseläkkeiden ja tapaturmien aiheuttamat työkyvyttömyyskustannukset ovat merkittävä kuluerä yrityksille. Työterveyslaitoksen tutkimuksessa selvitettiin, mitkä työkykyjohtamisen käytännöt selittävät työkyvyttömyyskustannusten vaihtelua yrityksissä. Tutkimus osoittaa, että kustannuksiin voidaan vaikuttaa, mutta ei yksittäisillä toimilla. Yritysten strateginen työkykyjohtaminen, toimijoiden hyvä yhteistyö ja tavoitteiden vieminen käytäntöön havaittiin keinoiksi, joiden yhteisvaikutuksella työkyvyttömyyskustannuksia onnistuttiin alentamaan. Tutkimus tehtiin kymmenessä suuryrityksessä, tutkimusaineisto on vuosilta 2008–2013.

Työkykyjohtamisella tarkoitetaan niitä toimia, jotka tehdään työpaikalla itse tai yhteistyössä työterveyshuollon tai muiden asiantuntijatahojen kanssa. Toimet tehdään työntekijöiden työturvallisuuden, työkyvyn ja terveyden edistämiseksi, ylläpitämiseksi ja työssä jatkamisen tukemiseksi.

Oikeilla toimilla työkyvyttömyyskustannukset laskuun

– Löysimme neljä asiaa, jotka vaikuttivat työkyvyttömyyskustannuksiin. Mikään näistä ei kuitenkaan yksinään saanut kustannuksia alenemaan, vaan niitä tarvittiin yhdessä, kertoo ylilääkäri Timo Leino Työterveyslaitoksesta.

– Erityisen tärkeitä nämä toimet ovat muutostilanteissa.

1. Yhteistyön esteet pois. Työn luonteesta tai organisointimallista johtuvat yhteistyötä vaikeuttavat esteet on karsittu. Yrityksissä, joissa on useita toimipaikkoja, tehdään vuorotyötä tai henkilöstön vaihtuvuus on suurta selkeiden työnantajan ja työntekijöiden kesken sovittujen työkyvyn tuen toimintamallien merkitys korostuu. Työterveyshuollon kanssa yhteistyötä haluttiin kehittää työkykyriskejä ennakoivaan ja ehkäisevään suuntaan.

2. Strategia näkyy käytännössä. Työkykyjohtamisen strategiset tavoitteet ovat konkreettisia ja näkyvät yrityksen toiminnassa. Tässä tutkimuksessa työkyvyttömyyskustannuksia alentamaan onnistuneissa yrityksissä työkyvyn tukemisessa ja niitä tukevien tietojärjestelmien käytössä oltiin pitkällä. Niissä toimintatavat ja vastuut olivat selkeät ja kynnys asioiden esiin ottamiseen matala.

3. Toimenpiteiden kohdentaminen. Työkykyjohtamisen toimenpiteet kohdentuvat kattavasti yrityksen keskeisiin työkyvyttömyysriskeihin. Tutkimuksessa mukana olleissa yrityksissä työkyvyttömyysriskit kyllä tunnistettiin, mutta toimenpiteet painottuivat esimerkiksi työtapaturmien torjuntaan, vaikka työkyvyttömyyskustannusten vähentämisen kannalta toimintaa olisi pitänyt kohdistaa myös sairauspoissaoloihin.

4. Työkykyasioiden koordinaatio ja tiedonkulku tukevat monien eri toimijoiden yhteistyötä. Työkykyjohtamisessa tarvitaan tiivistä yhteistyötä varsinkin yrityksen sisällä, mutta myös yrityksestä ulospäin työterveyshuollon, työeläkeyhtiöiden ja tapaturmavakuutusyhtiöiden kanssa. Tiedonkulku toimi parhaiten yrityksissä, jossa operatiivisessa johdossa oli henkilö, joka koordinoi työkykyasioita ja toimi tiedon kokoajana ja -välittäjänä ylimpään johtoon, esimiehiin ja yrityksen ulkopuolisiin tahoihin päin. Osassa yrityksistä myös esimiesvastuinen malli toimi hyvin.

Työkyvyttömyyskustannukset laskivat noin puolessa tutkituista yrityksistä

Vain puolessa mukana olleista yrityksistä työkyvyttömyyskustannukset laskivat kokonaisuudessaan, vaikka tutkimusaikana 2008–2013 työkyvyttömyyseläkekustannuksissa saavutettiin säästöä lähes kaikissa yrityksissä. Keskimäärin työkyvyttömyyskustannukset olivat 2600 euroa/henkilötyövuosi.

- Sairauspoissaolojen aiheuttamat kustannukset olivat yli puolet (50–83 %) työkyvyttömyyden yritykselle aiheuttamista kokonaiskustannuksista, kertoo erikoistutkija Irmeli Pehkonen Työterveyslaitoksesta.
- Vaikka sairauspoissaoloprosentti laski yli puolessa yrityksistä, sairauspoissaaloista aiheutuneet kustannukset laskivat vain alle neljäsosassa yrityksistä. Kustannustasoon vaikutti enemmän palkkojen nousu kuin poissaolojen väheneminen. Sairauspoissaoloprosentin seuraaminen ei siis yksin riitä, vaan on seurattava myös poissaolojen kustannusvaikutuksia.

Yritykset käyttivät työkykytoimiin keskimäärin 900 euroa per henkilötyövuosi

Panostukset työterveyteen, työturvallisuuteen ja työkykyyn kasvoivat kaikissa yrityksissä, mutta vaihtelivat huomattavasti. Panostukset olivat 71–3 436 euroa henkilötyövuotta kohden. Keskimäärin käytettiin noin 900 euroa henkilötyövuotta kohden. Tulos ei eroa aiemmista tutkimuksista.

- Yrityksissä ei kovin hyvin tiedetty eikä seurattu työkyvyttömyyden ehkäisyyn teytyjä investointeja. Kustannuksia sen sijaan seurattiin tarkemmin, kertoo Timo Leino.

- Rahallinen panostus ei yksinään ratkaise, muistuttaa Leino. Tähän tutkimukseen osallistui 10 yritystä ja näiden yritysten sisältä 14 eri yksikköä. Näistä 14 yksiköstä työkyvyttömyyttä ehkäiseviin toimiin laitettu raha tuotti nettohyötyä vain kuudessa. Näissä toimenpiteet oli onnistuttu kohdistamaan keskeisiin työkyvyttömyysriskeihin kustannusten vähentämiseksi.

Muutaman prosentin lasku suuryrityksen työkyvyttömyyskuluissa merkitsee miljoonien eurojen hyötyä

Työkyvyttömyyskustannusten muutos osuutena palkkasummasta vaihteli -2 % – 1,5 % tutkituissa yrityksissä. Koska tutkimuksessa mukana olleiden yritysten palkkasumat ovat suuret, muutos merkitsee miljoonien eurojen hyötyä tai kuluja vuositason isoissa yrityksissä.

Tutkimuksessa "Yhteistyö tuloksellisessa työkykyjohtamisessa" oli mukana kymmenen suuryritystä teollisuuden ja palvelutoiminnan aloilta. Yritykset erosivat toisistaan henkilöstömäärän, sukupuoli- ja ikärakenteen ja henkilöstön vaihtuvuuden suhteen. Osa yrityksistä toimi paikallisesti ja osa monella paikkakunnalla. Tutkimusaineisto kerättiin takenevasti vuosilta 2008–2013 käsittäen henkilöstö- ja taloustiedot, kaksi kyselyä henkilöstöjohdolle ja yritysten työterveys-, turvallisuus- ja työhyvinvointitoiminnasta vastaaville, joista osaa myös haastateltiin. Aineisto analysoitiin tilastollisin menetelmin ja käyttäen laadullista vertailevaa analyysia. Tutkimusta rahoitti Työsuojelurahasto.

Lisää aiheesta Työterveyspäivien Seminaarissa 2 13.9. klo 12.30 – 14.00 Pomo – Johda työkykyä

Lisätietoa:

Timo Leino, ylilääkäri, Työterveyslaitos, puh. 043 8251894, timo.leino[at]ttl.fi

Irmeli Pehkonen, erikoistutkija, Työterveyslaitos, puh. 040 708 3784, irmeli.pehkonen[at]ttl.fi

Jarno Turunen, erityisasiantuntija, Työterveyslaitos, puh. 043 825 2569, jarno.turunen[at]ttl.fi

Pirjo Juvonen-Posti, vanhempi asiantuntija, Työterveyslaitos, puh. 043 824 3568, pirjo.juvonen-posti[at]ttl.fi

Yrityksen näkökulmasta lisätietoja antaa Tero Tuominiemi, johtaja, henkilöstö ja hallinto, Saarioinen Oy
Puh. 03 244 7521, 040-5486481, tero.tuominiemi[at]saarioinen.fi

www.ttl.fi/tyoterveyspaivat www.euroasafety.fi www.tyohyvinvointimesut.fi www.logistiikkamesut.fi

Some: #resilienssi #tppaivat, #EuroSafety, #Logistiikka

Twitter: [@TampereenMessut](https://twitter.com/TampereenMessut), [@tppaivat](https://twitter.com/tppaivat), [@tyoterveys](https://twitter.com/tyoterveys)

Facebook: facebook.com/tyoterveyslaitos , facebook.com/tampereenmessut.